

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMÉGYEI FÜGGETLENSÉGI ES 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KOZLÖNYE ==

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és osztrótkán.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-száma 10,489. szám.

Szélsőségek.

Ne tagadjuk, a szélsőségek emberei vagyunk; és miután emberek, egyedek alkotják a családokat, családok a társadalmat, társadalom a nemzetet, nemzet az államot, rövid uton arra az igazságra jutunk, hogy a szélsőségek nemzete és állama vagyunk.

És e szélsőségek uralják egész egyéni, társadalmi és állami életünket; egyik szélsőségből, minden átmenet nélkül a másik szélsőségre ragadtatjuk magunkat és csak elvétve, nagy ritkán keressük és találjuk meg a kettő között fekvő, egyedül célhozvezető arany középutat.

Ennek egyik főoka vérmérsékletünkben, temperamentumunkban rejlik, mely ép oly hajlandó a stagnálásra, mint hirtelen fellendülésre; ép oly hirtelen lobban haragra, gyűlöletre, mint a milyen hirtelen kész a bocsánatra és barátkozásra; mert érzelmi világunkat ritkán korlátozzuk az agy mélyebb gondolkozásával: mert fogékonyabbak vagyunk a rakétaként sűrű és csillogó frázisok, mint a súlyosabb természetű, agyunkat terhelő, reális gondolatok és eszmék iránt; mert eszmetemelésben erősek, de azok megvalósításában nagyon gyengék vagyunk.

Szélsőségek pedig csak ritkán vezetnek célhoz; mert minden szélsőség szenved az igazság hiányában; mert minden szélsőség a dolgok hamis megvilágításából, ferde felfogásából vagy elfogult ítéletéből meríti táplálékát.

Ilyen szélsőségekkel találkosunk politikai, társadalmi és gazdasági életünknek minden vonalán; nálunk a politikát, vagy az egyénnek politikai meggyőződését, nem higgadt megfontolás, a tapasztalatokból leszűrődött benső ösztön sugalja, hanem az a pillanatnyi hatás, melyet egyes politikai nagyságok érzelmünkre ható, — szépnek, igaznak látszó, de valójában csekély tartalmu — lendületes szónoklata idéz elő; nem értékeljük, nem mérlegeljük, de pillanatnyi hatása alatt azonnal átengedjük magunkat a szélsőségeknek és követjük vakon, árkon-bokron át, míg csak nagy későn vesszük észre, hogy a fénylő, hamis lidérc után süpedékes mocsárba jutottunk.

Társadalmi téren éppen így vagyunk; ha tetszetős nekünk a forma, melyben valamelyes új társadalmi intézményt támogatásunkba ajánlanak, — a forma miatt mindjárt feláldozzuk a lényegét; innen van aztán, hogy a miért egy-két napon át hevülünk, minek kivételért egy-két napig lelkesedni tudunk, csakhamar belefutad a közöny, a nemtörődömség, a feledés örvényébe.

És ezek a szélsőségek gyakran nagy bajoknak kufforrásai; ezek a szélsőségek választják el leginkább egymástól az embereket — az emberektől; mert a kik folyton a szélsőségek légkörében mozognak, mindenkiben ellenséget szimatolnak, a ki nem tudja vagy nem akarja őket kertes eredményü, vakmerő ujjukon követni.

A legközelebb lezajlott székely kongresszus váltotta ki és érlelte meg bennünk ez elméleteket. Ennek a kongresszusnak szülőanyja a lelkesedés volt; de megörlője, legyilkolója lehet a nyónában járó közöny; a lelkesedés nagyságának, ha tiszta forrásból fakad, sohase szabad tért és határt szabni, mert a bekövetkező közönynek, csak a folyton ébren tartott, de nem mesterségesen táplált érzékeltség lehet megakadályozója. Nem elég tehát, hogy a kongresszuson elhangzott szép eszméket érzelmi világunk, mint elvont fogalmakat, magáévá tette addig, míg lelkesedésünk tüzeben felolvastattak, tovább kell azokat szöni és a mennyire csak lehetséges még a jelen nemzedék számára értékesíteni. Ne markoljunk egyszerűen sokat, mert akkor keveset fogunk...

Minden idők nemzedéke önző volt, önző tehát a mai nemzedék is; vannak és akadnak altruisták, — szomorú volna, ha már ilyenek sem akadnának — de ezek mégis izoláltak állanak a többség nagy tömegében. A tömeg a jelennek él és nekünk a jelennek és a jelenért kell első sorban dolgoznunk, hogy ezzel a jövő nemzedék alapját szilárdul megvethessük.

Ámde ez értékes munkánkban minden szélsőséget gondosan kerülni kell, nehogy úgy a jelenben, mint a jövőben megboszulhassa magát.

Tehát feltétlenül szükséges, hogy ne csak könnyen gyűjtő jelszavakkal, hanem sullyalbíró,

komoly munkával fáradhatatlanul dolgozzunk; az üres frázisok, semmit jelentő pózok ideje lejárt; ma már csak a tettek és az ezekkel elért eredmények adnak súlyt és tartalmat az egyének ép úgy, mint a nemzetet képező társadalomnak.

A felszínre dobott legfontosabb székely kérdések: a telepítés és visszatelepítés, — székely vasut kiépítése a fekete tengerig, — a székely erdők felszabadítása, a székely háziipar és közgazdaság intenzívebb fejlesztése — mind, mind komoly, higgadt munkát ró reánk, mind óvatosan arra int, hogy a szélsőségektől tartózkodva, lépésről lépésre higgadt megfontolással, a körülmények és erőink bölcs mérlegelésével haladjunk előre.

A szélsőségek felé való hajlamot kapkodás, bizonytalanság, ingadozás követi; ne alapozzuk meg addig a másik kérdést, míg az egyiket tető alá nem juttattuk, mert egyik csak a másiknak rovására történhetik. Jogaink felismerése, ránk rója a kötelességek teljesítését is és ha minden ember, minden vonalon egyenlően teljesíti kötelességét olyan szívóssággal, a milyennel jogait védi és követeli, akkor a szélsőségek elkerülésével biztonságban és határozottabban elérhetünk kitűzött céljainkhoz...

Deréki Antal.

Politikai szemelvények.

Budapest, augusztus 4.

A politikai szünet, mely tulajdonképpen csak a képviselők szünete volt, míg a kormány élén állókra inkább az előkészítés nagy munkáját róta, vége felé közeledik és így természetes, hogy a képviselőház megnyitásának idejét, tömördek kombináció előzi meg; a bécsi és budapesti lapok szinte kifogyhatatlanok a találgatásokban és makacs következetességgel szellőztetik majd a fuzió, majd pedig az általános választói jog és a magyar bank felállításának hét pecsét alatt őrzött titkait. Pedig minden kombináció, minden jóslás nélkülözi a valószínűséget, nem felelhet meg az igazságnak mindaddig, míg arról a legilletékesebb faktor, maga a kormány határozottan nem nyilatkozik.

Ami a fuzió kérdését illeti igaz, hogy a gyakorlati politika azt követeli, hogy a nemzetiségek erős kézzel való felkészítése és fészkelődése miatt — szinte szükségkép — minden hazafias és nemzeti párt egygyé tö-

mörüljön. Az e hónapban megnyíló képviselőház olyan munkaprogramm és olyan nehéz megoldandó kérdések előtt áll, hogy a többségi pártok valamely szorosabb összefogódzásának gondolata, mely minden koalíciós alakzatot nyomon szökött követni, mind élelkebb megbeszélések tárgyát képezi. Valójában azonban most, mikor a parlament szünetel és a pártok vezérei sem egymással, sem pártfelekkel nem sokat érintkeznek, nincs rá semmi ok, hogy e tárgy ma aktuálisabb legyen, mint hetek előtt volt, vagy hetek múlva lehet. Ezzel az átgondolással kell fogadni és bírálni azokat a híreszteléseket, melyek nemcsak a fuzióról tudnak, de már programját is tudják az új pártok s egyáltalában mindent tudnak. Nem hisszük, hogy az érdeklődés más lélekből lelkezett volna mint abból az ismeretes osztrák lélekből, mely gyanuval és féltékenységgel néz általában minden magyar törekvést vagy alakulatot. Ilyen külső bepillantás természetesen nem siettetet vagy hátráltathat semmit, semmi természetes folyamatot, amely hogy milyen legyen és hogyan alakuljon, induljon vagy ne induljon, az megadódik a valóságos körülményekből és szükségekből.

Hivatalos helyről mindezekre vonatkozólag a következőket jelentették ki: A bécsi és részben a magyar sajtó által felkapott és ismételt terjesztett ama hír, mintha a magyar kormány a nyári folyamán a pártok fuziójáról tárgyalást folytatott volna és hogy a tárgyalás eredményét írásba foglalva a király elé terjesztette volna, teljesen légből kapott. Az egész híresztelés a nyári hírhíány pótlására szánt képzelődés. Az ügy annyira van ma, mint volt a midőn Kossuth Ferencz erről a tavasszal Pécsen nyilatkozott. E hivatalos kijelentés után tehát világos, hogy a pártok fuziója a közeljövőben alig várható, mert az sokkal fontosabb, sokkal nehezebb lépés semhogy minden átmenet és előkészítés nélkül márcól-holnapra megvalósítható volna, sőt az egyes pártok higgadt megfontolással, teljes meggyezése nélkül el sem képzelhető.

Éppen olyan bizonytalanok a híresztelések, tapogatózások a választói jog reformja körül is és minden, a mi a közvéleményt e fontos kérdés felől hamisan tájékoztatja, vagy hamis nyomon indítja inkább hátrányára, mint előnyére válik az ügynek. Hirdetők, rendezte az erdélyrészi és különösen a székely főispánokat, hogy véleményüket a kerületek új beosztására nézve meghall-

gassa, sőt egyes tubuzgó és jól értesült lapok már a kerületek önkéntes beosztását is közre adták; természetesen, hogy a közvélemény mindezekkel állandóan foglalkozik, mert erre, a hamis kombinációkból mindig újabb és újabb tápanyagot nyer és a türelmetlenség, az idegesség, mely ennek nyomán minden vonalon mindinkább terjed, folyton izgatottságban tartja a kedélyeket. Pedig már csak néhány heti vagy napi türelmesség kellene, a mikor aztán az egész kérdés nyíltan fekszik majd a nemzet előtt, mert szinte hihetetlennek tartjuk, hogy Gróf Andrássy Gyula be ne váltsa azt a komoly ígéretét, hogy az új választási törvényjavaslatot a parlament őszi megnyitása után néhány héttel a Ház elé terjeszti. Akkor helyén való lesz, ha a nemzet és a nemzet képviselői értékélik és mérlegelik, szemeltartásával annak, hogy a magyar nemzet magyarsága teljes nagyságában és érintetlenségében kidomborodjék. Ezt parancsolja a politikai józanság, de követeli nemzetiségünk és államiságunk fentartása is. Mert az általános, titkos választó jog jelszavával politikai pártszövetséget készülnék kötni a koalíció eléréséig, hogy a meginduló küzdelemben együttesen érvényesíthessék erejüket. Tudjuk, hogy a román nemzetiségiek nagygyűlése Szászvároson felszólította a román nemzetiségű országgyűlési képviselőket, hogy a nép nevében küzdjenek a kormány választójogi javaslata ellen s e célból igyekezzenek közös akcióra lépni mindazokkal az elemekkel, amelyek az igazi általános választó jogot óhajtják; hogy ez a szászvárosi határozat összefüggő, rendszeres szedelőzködésnek első mozzanata, arról ma már több bizonyosság van. A tót nemzetiségi párti újság egyik vezércikkében azt közli, hogy a tót képviselők szeptemberben bejelentik választóiknak, hogy a nemzetiségi párt a nemzetközi szociáldemokrata párttal, a paraszt párttal és a radikális polgári párttal az általános és titkos választó jog érdekében koalíciót alakít. A szociálista Népszava már ismerteti a tót lapnak ezen felhívását s az ellen akcióról helyeslőleg nyilatkozik. A szövetség — írja a Népszava — a legnagyobb mértékben megfelel a politikai szükségletnek. Itt van az utolsó óra, hogy mindenki megmozduljon, aki akarja a választó jog teljes demokratizálását.

Mindezekkel szemben tehát nekünk is köteleességünk a szövetség, az összetartás és főképpen az elővigyázat, hogy urai maradassunk a földnek, melynek minden rögét legjobb-jaink vére szentté avatott nekünk, melyet megvédeni és megtartani minden igaz magyarnak legelső kötelessége.

Petke Ferencz uram két felesége.

Igaz történet a XVII-ik századból. Irta és 1908. augusztus 23-án felolvasta: Dr Nagy György, országgyűlési képviselő.

Szomorú esztendő a székelység történetében az 1658-iki. II. Rákóczi György nagyraadásában hadjáratot indított Lengyelország ellen s 49 ezer főből álló seregében meghaladta a négy ezret a székelyek száma. A megvert, a megalázott fejedelmek el-

menekült Lengyelországból, de serege nagy része, köztük a székelyek, Kemény János vezérlete alatt tovább harcolt, mig nem július 31-én a tártársorda bekerítette a magyar vitézeket s tulerővel győzve, vezérestől együtt rabul ejtette s Krimbe hurcolta őket. Keserves volt a tatár-rabságba jutott székelyek élete. A tatár értett a tímármesterséghez, melynek legnehezebb része a bőrök cserzése, áztatása. Ezt a munkát a rabokkal végeztették. Napkeltétől napnyugtáig a kádban állva forgatták, korhólták a kád vizében a bőrt a korbácsok, az éhezettett rabok. Csávázásnak nevezik ezt a munkát. Ettől az időtől a mai napig azt mondják a bajba jutott emberről: Csávába került.

De nem volt még ezzel vége a nyomoruságnak. A porta nem helyeselte Rákóczinak a svédekkel való szövetségét s Lengyelország elleni hadviselését. Megüzente az erdélyi rendeknek, hogy tegyék le Rákóczit, mert ha kópját szurna is a földbe s azt arannyal borítaná, akkor sem tűrné a fejedelmi székben, mert neve be van írva a defterben. Hogy a porta parancsát gyorsan nem teljesítették a rendek, a török, a tatár betört Erdélybe s annak háromnegyedrészét feldulta. E pusztítást legsúlyosabban a Székelyföld szenvedte meg. A tatárok vad kegyetlenséggel egész falukat porrá égették, a lakóknak öregjét legyilkolták, a fiataljait, a munkabírókat rabságba hajtották.

Pusztulás jutott osztályrészül a háromszékmegyei Ilyefalvának is. Két erős várban öt napig védte magát a városunk (mert abban az időben város volt Ilyefalva, ma nagyközség) és környékének lakossága. A tatár békét szinlelt s alkudozás ürügye alatt a várt megközelítve, azt bevette. Egy egykori krónika megkapó szütekkel írja le Ilyefalva pusztulását. Ott van most is a község anyakönyvében „A sepsi—ilyefalvi várnak és az abban szorult lakosoknak a tatárok miatt lett elpusztulásának s szörnyű veszedelmeknek, mely esett in Anno Domini 1658. régi rongyos írásból való transsumatuma. 64 négy soros versben sirja el a krónikás a város veszedelmét, a várnak bevételét, a pogányok kegyetlenségét.

„Anyáknak gyermekséjeket,
Ólókba kivonták őket,
Kőfalhoz verték testöket,
Szaggatták őket.

Mint labdát egy kézből másba,
Hajtnak így csecsemőt kardra,
Hánytanak rutul tétova,
Tagjok koncolva.

Véneknek ősz szakállokat
Elborotválták sorokat.
Pórázba vontak sokakat.
Nyomorultakat.

Szülőknek kisdeméjét
El messze hajtották testét,
Anyját is mindjárt ezek
Hurcolni készek.

Sokan közülök meghaltak,
Hogy ily rutul kinezottak,
Természet ellen mocskoltak,
Melyet nem szoktak.

Lónak sebessége mellett
Kötözve ha nem mehetett
Szegény rab hogyha elesett
Vonva vitették.

Mely mián meg is fulladtak,
Ló mellett, hogy hurcoltattak,
Szörnyűképpen kinezottak,
Jajt sokan mondtak.

Ilyefalvának romlását,
Szemlélvén nagy pusztulását.
Pogányoktól elrablását,
Irván le kiejtát.

Az egész krónikát leközi Orbán Balázs a „Székelyföld leírása“-nak harmadik kötetében.

Ekkor kerül tatár-rabságba Ilyefalvának legszebb asszonya, Petke Ferenc uram hitvestársa, kinek leányneve Tankó Anna volt. Petke Ferenc volt a városnak legmódosabb gazdája. Első padban ült a várral körülvett református templomban, mikor Vásárhelyi Jancsó Péter nagytiszteletű ur, a szent kongregáció jegyzője hirdette a szöszekben az evangélium igazságait. Majd meghasadt bánatában a szive, mikor elrabolta tőle a tatár ifju, szépséges hitvestársát. Kereste mindenfelé az asszonyt, hogy kiváltsa a rabságból Krimbe is elment, de ott sem találta. Végre beletörődött a változhatatlanba, hogy a rabságban valahol meghalt a felesége. Telt, mulott az idő. Lassan beheggedt a Petke Ferenc szívének a sebe. Még javakorbéli ember volt, kár lett volna örök özvegységben szynlődni. Azután a gazdaság is érezte az asszonykéz hiányát. Elment tehát a sepsi papszék nagyhirű espereséhez, Vásárhelyi Jakab gidófalvi paphoz s előadva felesége elrablása történetét, a keresés sikertelenségét, kérte, hogy a szentszék holtá nyilvánítsa az asszonyt. A mi meg is történt. A tatárpusztítás után 12 évre 1670 ben új asszony jött a házba. Jó familiából való, a Lisznyói Dienes leányok közül a legfeketébb haju, a leg sillogóbb szemű: Anna.
(Folyt. köv.)

Nem korbács, de jóakarát kell a népnek.

— A közbirtokosságok autonómiájához. —

Egyik szomszéd székely vármegyéből levelet kaptam. Ez a levél egy volt közbirtokossági elnök kezéből jött. Tele van a közigazgatási hatóságok által — látszólag — a kiszakításra jogosult birtokosok érdekében, tehát a nagyobb vagyonu emberek javára elkövetett helytelen felfogású intézkedések miatt emelt keserű panaszszal.

Konkrét, megtörtént esetekre hivatkozik; igaza kell legyen.

A közbirtokosság szabályszerű időben és módon közgyűlést tartott. Egyhangulag határozatot hozott, hogy X és Y a köz érdekében vegyen részt a székelyföldi közbirtokosságok ismeretes mozgalmasban a költségeik fedezésére bizonyos összeget is megszavazott a közgyűlés.

Egy bizonyos alak, aki valószínűleg azért, mert nem ötlet választották be a küldöttségbe, a határozatot megfélebbezte.

Mi sem természetesebb, minthogy a közigazgatási erdészeti albizottság (?), a melynek szakreferense mindenütt — ezidőszert — az állami erdőgazdálkodás, véghatározatul megtiltotta, hogy az egyhangulag hozott határozattal megszavazott költségek a közbirtokosság pénztárából kifizetessenek.

Erre a közbirtokosság ismét összegyűlt és szabályszerűleg betartva a formákat, ugyancsak egyhangulag megszavazta a költségeket s azt X és Y nyugtájára kifizették. A közgyűlési határozat jogerőssé vált s az

ellen senki sem felebbezett. Ennek dacára a közbirtokosság elnöke — tubuzgóságból — az összes iratokat jóváhagyás végett felterjesztette, a közigazgatási albizottság a kétszeres határozatot nem érintve, azt jóváhagyó tudomásul vette.

Ugyde a járási főszolgabíró az illetőknek most azt izente (!), hogy 15 nap alatt a pénztárba fizessék vissza a felvett költségeket, mert különben így, meg úgy lesz. Megtoldotta ezt az ő szerinte jogos rendelkezését azzal is, hogy a birtokosság jóváhagyott szabályzata ellenére a közgyűlések tartására bérelt helyiségből a község házába rendelte a gyűlések tartását.

Hát az ilyen és ezekhez hasonló, kicsinyesnek látszó dolgok is nagyon alkalmasak arra, hogy a közbirtokosságokat végtelenül elkésersíték, mert — tisztelet a kivételnek — sem igazságot, sem jóakarát nem tapasztalnak azok részéről, akik pedig atyai szeretettel volnának hivatottak irányítani, vezetni a népet.

Az egész dologban részünkről csak az a megnyugtató, hogy ezek nem a mi vármegyénkben történtek.

Betegh Pál

KÜLÖNFÉLÉK.

— Rp. Keserű labdacok a Böm-böde részére.

Sing: Hetenként egy adag

Muzsikaszó, hejje-hujja!

Nyakunkon a sok katona,

Hangos tőlük minden utca,

Fogy a korcsmárosok bora.

*

Mi is jó katonák vagyunk,
Békében is hadakozunk,
Ellenségünk minden ember,
Ki velünk szembezállni mer.

*

Ellenségünk nem fél tőlünk,
Tudja, hogy vak a töltényünk,
Nagy a füstje, de nincs magja,
Nem azt talál, kit akarna.

*

A korcsmáros vigan dudál,
Habár székely s nem portugál,
Tőle bátran csatázhatnak,
Ugy lesz kelte a borának
És ő örül a hasznának.

Dr Veritás.

— Ő felsége a király az eddigi megállapodások szerint hétfőn, e hó 7-én délután 5 órakor körülbelül egy hónapi tartózkodásra Budapestre érkezik kíséretével. 11-én, pénteken Erzsébet királyné halálának tizedik évfordulója alkalmából részt vesz a budavári koronázó templomban tartandó gyászistentiszteleten; 14-én Veszprémben utazik a nagy hadgyakorlatokra, honnan 19-én érkezik a fővárosba, 25-én pedig Gödöllőre megy, hol vadászatot rendeznek. A delegációk ülésésének végleges időpontja nincs még megállapítva, csak annyi bizonyos, hogy a delegációk szeptember utolsó napjaiban kezdik meg Budapestten tanácskozásaikat. Az udvari ebédek október első napjain lesznek.

— Vármegyénk közigazgatási bizottsága szerdán, e hó 9-én délelőtt 9 órakor tartja rendes havi ülését a vármegyeháza kistermében.

— Háboru a békében. Csütörtök reggel óta valóságos csatatérhez hasonlóan városunk utcái, mintha csak ostromállapotban volnának. —

Ennek
öke —
iretokat
tette, a
élszeres
t jóvá-

ó az il-
(!), hogy
fizessék
t, mert
Meg-
gos ren-
birtokos-
ellenére
lt helyi-
ndelte

hasonló,
nagyon
özirtokos-
seritsék,
lnék —
ot nem
akik pek
k hiva-
népet.

ról csak
ek nem
tek.

Pál

a Böm-

gy adag
a!
ona,
utca,
bora.

unk,
k,
nber,
ni mer.

ölünk,
tényünk,
s magja,
rna.

udál,
portugál,
nak,
nak
k.

Veritás.

z eddigi
ön, e hó
Brülbelül
dapestre

pénteken
tizedik
t vesz a
ban tar-
14-én

hadgya-
rkezik a
ödöllőre
ndeznek.

végleges
állapítva,
a dele-
apjaiban
ácskozá-

október

atási bi-
n délelőtt
i ülését
n.

Sütörtök
rhez ha-
mintha
ának. —

Porlepte lovasok, megrakodott tár-
szekerek, nehéz ágyútegek, banda-
szóval, részben dob é trombitahar-
sogással felvonuló, de azért a nagy
fáradtságtól meggyötört nagyszámu
gyalogság tarka, változó képekben
vonultak fel egymásután és a nálunk
szokatlan látványra százával sereg-
lett a lakosság az utcákra és az ab-
lakok, erkélyek megteltek a kíván-
csiak tömegével. Nem csoda, mert
csak ritkán van alkalmunk ilyen
nagyszabásu háborusdít a békében
láthatni. A gyakorlatokban megfá-
radt tisztikar és a legénység egy
jelentékeny részét városunkban szál-
lalták el három napra, mikor aztán
tovább folytatják útjukat. Szép-szép
ez a katonai élet, de inkább csak
madártávlatból; mert könnyebb nézni,
mint a borju rehez terhe alatt gör-
nyedni.

— **Művészestélyek.** Egy idő óta,
mint a sáskajárás ugy boldogitanak
bennünket mindenféle hangzatos ci-
mek és zajos reklámmal bevonuló
két-három tagból álló ugynevezett
művészársaságok és a közönség jó-
hiszeműségére spekulálva, a cabaret
cége alatt olyan botrányos előada-
sokat produkálnak, a minőket csak
a legutolsó lebuiban az eldurvult
izlés és erkölcs megűrhet. Tehet-
ségtelen kontárok felhasználják a
művészet álcáját, hogy botrányos
göndölésükkel megbotránkoztassák
azokat, a kik egy kedélyes és szó-
rakoztató est reményében a zajos
reklámnak felülnek. Rövid idő alatt
már harmadszor volt szerencsénk
ilyen produkciókban részesülni, azon-
ban feltételezzük, hogy az illetékes
hatóság a szomorú példákön okulva,
jövőre óvatosabb lesz az engedélyek
megadásában, mert akármilyen ros-
z is a hírünk, de annál mégis csak
jobbak vagyunk, semhogy az e fajta
művészetet kultiváljuk.

— **Kossuth Ferenc állapota.** Kos-
suth Ferenc kereskedemi miniszter
Péstyéből hazajövet újra megbete-
gedett és állapotáról lesújtó híreket
közöltek, melyek azonban csakhamar
valótlannak bizonyultak. A beteg mi-
niszter állapota napról-napra javul
és kezelő orvosa dr Müller Kálmán
is konstatálta, hogy aggodalomra
nincs ok; mindazonáltal a legnagyobb
nyugalmat ajánlotta. Kossuth Lajos
Tódor, beteg testvére látogatására
Budapestre érkezett, a hol néhány
napot szándékozik tölteni.

— **Térzene.** A 31-ik es. és kir-
gyalogezred zenekara pénteken dé-
után a ezredéves-émlék előtt vá-
logatott műsorral tézenét rendezett,
mely alkalommal nemcsak a szobor
előtti tórség, de a közeli utcák is
megteltek nagy és előkelő közönség-
gel, mely gyönyörrel élvezte a szo-
katlan zenei előadást és még a késő
esti órákban is sűrű tömegben hul-
lámzott a Kossuth-utcai korzón. Mint
értesültünk ma vasárnap délelőtt 11
órától 12-ig a piactéren, délután 5 től
6 óráig pedig a sétatéren ismét tér-
zene lesz.

— **Áthelyezések.** Majláth Gusztáv
gróf erdélyi püspök Kászoni Alajos
kerelöszentpáli plebánost Karczfal-
vára, Márkos Endre székelyudvar-
helyi segédlelkészt Csiktaploczára,
Merza István remetei segédlelkészt
Székelyudvarhelyre helyezte át.

— **Barkóczy Albert** polgártársunk
átvette a Koronkai-féle vendéglőt s
azt mai napon nyitja meg az első

zenekar közreműködésével ünnepé-
lyesen. Tényleg jó házi étkezést, va-
lódí tiszta borokat és jól kezelt kő-
bányai sört szolgáltat a közönségnek
s így teljes bizalommal ajánlhatjuk
minél szélesebb körű támogatásra.

— **A városok segítése.** Andrásy
Gyula gróf belügyminiszter, a váro-
sok polgármestereit e hó 20 ikára
értekezletre hívta össze, hogy velük
a városok állami segítségének mód-
járól és mértékéről tanácskozzék.

— **Vasuti részvények sorsolása** A
héjjasfalva—székelyudvarhelyi helyi
érdeki vasut elsőbbségi részvényei-
nek 1908. évben megtartott sorsolá-
sára szerint az 5071—5078, 6551—
6560 és a 974—980 számok huzat-
tak ki. Kifizetés 1909 január 2-től
kezdve történik.

— **Cimadományozás.** Ő felsége a
király Szobotka Rezső megyei fő-
mérnöknek, a műszaki tanácsosi
címet és jelleget díjmentesen adomá-
nyozta. E legfelsőbb kitüntetés
hez — melyre derék főmérnökünk
valóban rászolgált, — őszinte szív-
ből gratulálunk.

— **Erdélyrészi vásárok.** Hétfőn
szeptember 7-én Bethlen, Gyergyó-
szentmiklós; 9-én Csikszépvíz, Drassó,
Fogarás, Makfalva, Torda; 10-én
Baromlaka, Galgó, Ispánmező, Pán-
céleseh. Szilagyecseh, Zam; —
11-én Székelykeresztur, Tasnád;
12-én Nagyida; 13-án Vajdaháza;
14-én Nagyszében, Zentelke; 15-én
Kacza.

— **A 19 ik marosvásárhelyi hu-
szárecred** ez év őszén pótlóvakat fog
vásárolni s pedig Székelyudvarhelyen
október 15-én délután 2 órakor, Len-
gyelfalván október 16-án délelőtt 9
órákor és Székelykereszturon október
17-én délelőtt 8 órákor.

— **A gazdasági egyesület elnök-
sege** felkéri azon birtokosokat, kik-
nek eladó réti széna, lóhere, lucerna,
büköny, tavasi szalma, őszi szalma,
tengeri szár van, hogy az eladás
alá kerülhető takarmány mennyisé-
gét és métermázsánkénti árát az
egyesület titkári hivatalánál bejelen-
teni sziveskedjenek, hogy onnan az
adatok összegyűjtve a földmivelés-
ügyi miniszter urhoz beterjeszthetők
legyenek. A szerbiai állat és nyers-
anyagok állategészség rendőri keze-
lésére vonatkozó füzetet a földmi-
velésügyi miniszterium III. ügyosz-
tálya díjtalanul küldi meg azon ér-
deklődőknek, kik levélben, levelező-
lapon azt az illető helyről kéri.

— **A Polgári önképző és segélyző
egylet** e hó 20-án a Budapest szál-
loda színháztermében szüreti mulat-
ságot rendez; ez igen kedélyesnek
ígérkező mulatságra már előre is
felhívjuk a közönség figyelmét.

— **A helybeli fogyasztási szövet-
kezet** ma, vasárnap délelőtt 11 óra-
kor a vármegyeház kistermében
rendkívüli közgyűlést tart, a melyen
határozni fognak a szövetkezet sorsa
felett. Kimondják a felosztást vagy
pedig a további fönmaradást, mely
utóbbi esetben az igazgatóság is új-
ból alakul.

— **Táncóra kezdet.** Folyó hó 7-én
hétfőn délután 5 órákor a reáliskola
tornatermében a tanítást megkezdem.
Tanítványaim haladása érdekében ta-
gokat bezárólag 9-ike délután 5 óráig
fogadok fel. A később jelentkezőket
csak az utántanítás külön díjazása
mellett fogadom el. A meghatározott
tandíjat pedig alkutárgyává azért nem

tenetem, mert kevesebb számu tanít-
ványokkal is magamnak élhető álla-
potot kell teremtenem, hogy ne le-
gyek utalva fizikai erőmön felül so-
kat magam köré gyűjteni. Mert azok
helyes kiképzéséért erkölcsileg is fe-
lelős vagyok és azt hiszem, hogy
ezzel a szülőknek is csak jó szolgál-
latot teszek. Mély tisztelettel *Major
József*, okl. táncmester.

— **Választás.** A székelykereszturi
községi polgári fiúiskolához Lendvay
Gábrilla, Kovács Margit és Horváth
Lajos rendes tanítóvá, Pákai Erzsé-
bet segédtanítónővé választatott meg.

— **Áthelyezés.** A közoktatásügyi
miniszter Turcsányi Katalin székely-
szenterzsébeti állami elemi iskolai
tanítónőt a kidei állami elemi isko-
lához, Gödri Zsuzsanna okleveles
tanítónőt a székelyszenterzsébeti ál-
lami elemi iskolához rendes tanító-
nővé helyezte át.

— **Uj vasut Csikban.** A kereske-
delemügyi miniszter Braun Gyula
vállalkozó budapesti lakosnak az épi-
tés alatt levő székely vasuti hálózat
Gyergyóremete, esetleg Gyergyószent-
miklós állomásából kiindulólág Gyer-
gyóborezék és Gyergyótölgyes közsé-
gek érintésével az ország határáig
vezetendő rendes, vagy esetleg 0 70
vagy 0 76 méteres nyomtávu gőz-
mozdonyu helyiérdeki vasutvonatra
az előmunkálati engedélyt megadta.

Kiadja: Betegh Pál könyv- és újság-
kiadó intézete.

HIRDETÉSEK

A hirdetések gondos átolvasása
önnek valószínűleg hasznára lesz!

Jó házi étkezés.

Székelyudvarhely város
t. közönségének szives fi-
gyelmébe ajánlom, hogy

a Koronkay-féle vendéglő és kerthelyiséget

átvettem és azt a saját
nevem alatt a közönség
rendelkezésére bocsátom.
Hangsúlyozni kívánom,

hogy jó házi étkezés, valódi
tiszta borok, jól kezelt kőbá-
nyai sör és pontos kiszolgálás

lesz mindenkor a jelsza-
vam és teljes örömből
igyekeznem fogok polgár-
társaim és a n. é. közön-
ség megelégedését kiér-
demelni, Székely hazafias
pártfogásukat, jóindulatu
támogatásukat kérve, va-
gyok és maradok kész
szolgálatlalt: ***

Barkóczy Albert.

Esőrendű
férfi és női
valamint
gyermek-
CIPÓKET

..... készít: .....

Mercz Károly

cipész-mester Székelyudvar-
helyt, Eötvös-utca 5. szám.
Pontosság Mérsékelt árak Jó munka.

BORI!

**Fernengel Gyula székely-
udvarhelyi bornagykeres-
kedőnél**

a legjobb minőségben, nagy válas-
zékban és legelőnyösebb árak mel-
lett nagyban és kicsinyben kapható.

9578—1908. tkvi sz.

Hirdetmény.

Bágy község közbirtokossága tu-
lajdonát kepező s az arvatfalvi II.
rész 4 számu telekjegyzőkönyvben
foglalt ingatlanok arányosítása kö-
vetkeztében szükségessé vált telek-
könyvi átalakítási ügyben az 1892
évi XXIX. t. c. értelmében a tény-
leges birtokos tulajdonjogának a
tjkvekbe való bejegyzése és tkvi
bejegyzések helyesbítése iránti el-
járás befejeztetvén ez azzal a fel-
szólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886.
XXIX. t. c. 15. és 17. §-ai alapján,
ideértve e § oknak az 1889 38. t. c.
5 és 6. §-aiban és az 1891. XVI.
t. cikk 15. § b) pontja alapján
eszközölt bejegyzések vagy az 1886.
évi 29. t. c. 22. § a alapján történt
törlések érvénytelenségét kimutat-
hatják, e végből törlési keresetüket
hat hónap alatt, vagyis 1909. évi
március 20-ig bezárólag a tkvi
hatósághoz nyújtják be, mert az
ezen meg nem hosszabbítható záros
határidő eltelte után indított törlési
kereset annak a harmadik szemé-
lynek, a ki időközben nyilvánkönyvi
jogot szerzett, hátrányára nem szol-
gálhat;

2. hog, mindazok, a kik az 1886
évi XXIX. t. c. 16. és 18. §-ainak
eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak
az 1889. évi 38. t. c. 5. és 6. §-ai-
ban foglalt kiegészítéseit is, a tény-
leges birtokos tulajdonjogának be-
jegyzése ellenében ellenmondással
elni kívannak, irásbeli ellentmon-
dásukat hat hónap alatt, vagyis
1909. évi **március 20-ig** bezárólag
a tkvi hatósághoz nyújtják be, mert
ezen meg nem hosszabbítható záros
határidő letelte után ellentmondásuk
többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik a telek-
könyv átalakítása tárgyában tett
intézkedések által nemkülömben
azok, a kik az egy és két
pontban körülírt eseteken kívüli
az 1892. évi XXIX. t. cikk szerinti
eljárás és az ennek folyamán
történt bejegyzések által előbb nyert
nyilvánkönyvi jogokat bármily irány-
ban sértve vélik, ideértve azokat is,
akik a tulajdonjogarányának az 1889.
évi 38. t. c. 16. § a alapján történt
bejegyzését sérelmesnek találják, e
tekintetben felszólításukat tartal-
mazó kérvényüket a telekkönyvi ha-
tósághoz hat hónap alatt, vagyis
1909. évi **március hó 20. napjáig** be-
zárólag nyújtják be, mert ezen meg
nem hosszabbítható záros határidő
elmulta után az átalakításkor
közbejött téves bevezetésből származó
bármimemü igényeket jöhi-
szemü harmadik személyek irányá-
ban többé nem érvényesíthetik az
említett bejegyzéseket csak a tör-
vény rendes útján és csak az idő-
közben nyilvánkönyvi jogokat szer-
zett harmadik személyek jogainak
sérleme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetek azok a
felek, kik a hitelesítő bizottságnak
eredeti okiratokat adtak át, hogy a
mennyiben azokhoz egyszerű máso-
latokat is csatoltak, vagy ilyeneket
pótlólag benyújtanak, az eredetie-
ket a telekkönyvi hatóságnál átve-
hetik

Kir. törvényszék, mint telekkönyvi
hatóság.

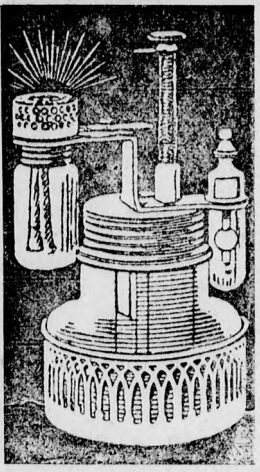
Székelyudvarhely, 1908. évi szept-
ember hó 3-án.

GYARMATHY FERENC
kir. törvényszéki bír.

Nem kell többé gyufa se gyertya a házban!

10 órai égés 2 fillér.

VILÁGSZABADALOM!

„Viktoria“ villamos öngyújtó készülék! Dísze minden asztalnak! — Éjjeli lámpa helyett is használható! Egy nyomás által megvilágítja a szobát! — Csak egyszer egy évben kell megtölteni. A beleváló sav 50 fillérért mindenütt kapható, de mi is küldhetjük!

Elegans nikkelezett kivitelben
8 K.-ért utánvét mellett küldi a

„Külföldi Ujdonságokat Terjesztő Vállalat”

Budapest, VII., ker. Dembinszky-utca 28. szám.

Szekelyudvarhelyt kapható kizárólag: **Fazekas Testvérek** műszaki berendezési vállalatánál Kossuth-utca.

Csemegeszőlő, csakis elsőrendű nemas fajok, — poszkosoranként 2-80 K. 100 kg. vételnél 40 K. Csemege alma és körte postakosoranként 2-40 K. 100 kg. 24 koronától feljebb. — Görög és sárga dinnye 100 kg. 10 K. turkesztán és ananász 32 K. postakosoranként 2-40 K. — Paradicsom, töltött zöld paprika és fejeskáposzta postakosár 2 K. Vasuti rendelést csakis előleges beküldéssel szállít: **Szabó 176. gyümölcskivi-tele Csongrád.**

BÉLYEGZŐK

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban szállítatnak **Betegh Pál** könyv-, papirkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Német és francia

tanfolyamot nyit folyó évi szeptember hó 1-től kezdve

özv. Pomerius Gottfridné

Szekelyudvarhelyt, Fapiac-tér (Galter-féle ház emeleti részén). Bővebb felvilágosítás ... ugyanott nyerhető ...

Kocsik

kiváló minőségben, mérsékelt áron mindig kaphatók **Albert Péter** kovácsmesternél Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 52. sz. alatt. — Használt kocsikat javít és becserél.

Használt, de jó karban levő

KERÉKPÁROK

nálam leszállított áron kaphatók és új kerékpárokat is, bármily gyártmányt, rendelék. Mindenféle kerékpár alkatrészt raktáron tartok. **ELEMEŒ LAJOS**, építlet- és műlakatos Székelyudvarhelyt, Petöfi-utca 20. sz.

5035—1908. közíg. szám.

Hirdetmény.

Szekelyudvarhely város tanácsa közhírré teszi, hogy a nagyméltóságu magy. kir. kereskedelemügyi miniszter ur 58931—908. szám alatt kelt engedély okirattal megengedte, hogy Székelyudvarhely város minden év április hó 10, 11 és 12-én valamint szeptember hó 28, 29 és 30-án juhvásárt tartson.

Az engedélyezett juhvásár már folyó évi szeptember hó 28, 29, és 30-án meg is tartatik.

Szekelyudvarhely város tanácsától, 1908 évi augusztus hó 28 án.

Gotthárd János
polgármester.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

Szekelyföldi kerületi fiókja.
Szekelyudvarhelyt, Kossuth-u. 27. Helyközi telefon 32. szám.

A miniszteri kirendeltség által felállított mintatrágya telepeknél alkalmazott Fauler-féle trágyalé-szivattyúk, trágyalé hordókra alkalmazandó trágyalé elosztó csapok, hordók, ivókutakhoz lánészivattyúk, zuhatag kutak, továbbá gazdakörökhöz Kalmár-rosták, Stabel-Lenner triórók, Kühne-szeceksavágók, repavágók, Ohio és Ásványi-féle tengeriszártépők, marhamérlegek, hidmérlegek, Benzin motorok és cséplők, arankarosták, az itteni viszonyokhoz a miniszterkirendeltség által legjobbnak talált Losonczy Drill vetőgépek a gazdasági egyesület által jutalmazott iker váltó ekék, gyümölcs zuzók, almaprések, legelőre és kaszálókra lánchoronák, őszi műtrágyák közül Thomas-salak, kainit, superfoszfát stb., őszi vetéshez Diószegi óriás buza, lauschtádi rozs, sz. János rozs, őszi borsó stb. Ugyisintén a nagyméltóságu m. kir. földmivelésügyi miniszterium felügyelete alatt álló tiszta és kitűnő borainkat a legmelegben ajánljuk.

Kitűnő tisztelettel:

Magyar Gazdák Érték. Szövetkezete
Szekelyföldi kerületi fiókja.

Mindenki érdeke,

hogy cipőszükségletének beszerzése előtt dusan felszerelt

cipő-üzletemet

megtekintse, a mely Szántó Ferenc elismert szak-képzettségű üzletvezető m közreműködése mellett **nagy forgalom és kevés haszon** elvekkel bármily kényes igényeket is kielégíteni képes. Megrendeléseket megfelelő személyzetemmel a leggyorsabban és pontosan, teljes felelősség mellett elintézek.

A mélyen tisztelt közönség legjobb kiszolgálására törekszem s éppen ezért számos látogatást kérve, vagyok teljes tisztelettel:

Zengliczky Károly
Szekelyudvarhelyt, Kossuth-utca 1. szám.